

Михаил Булгаков

ГОВОРЕЩОТО КУЧЕ

Непознатият Булгаков

София, 2022

Източници:

Собрание сочинений в 10 томах, изд. Голос (2000) ▶ Известия АН СССР (1976), т. 35 ▶ в. Грозни (1919) ▶ в. Киевское эхо (1919) ▶ в. Гудок (1923–1926) ▶ в. Журналист (1925) ▶ Новый мир (1987) ▶ Мой дневник, Москва, изд. Правда (1990) ▶ Грядущие перспективы (1919) ▶ Советская инквизиция (1919) ▶ Мне приснился сон (1925) ▶ Московские сцены (1923) ▶ Трактат о жилище (1926) ▶ Налет (1923) ▶ Крысиный разговор (1924) ▶ Собачья жизнь (1924) ▶ По голому делу (1924) ▶ Говорящая собака (1924) ▶ Английские булавки (1926) ▶ Шпрехен зи дейтч? (1925) ▶ Гнилая интеллигенция (1922) ▶ Спиритический сеанс (1922) ▶ Тайна несгораемого шкафа (1926) ▶ Пьяный паравоз (1926) ▶ Новый способ распространения книг (1924) ▶ Работа среди женщин (1926) ▶ Площадь на колесах (1926) ▶ Главполитбогослужение (1924) ▶ Египетская мумия (1924) ▶ Сапоги-невидимки (1925) ▶ Багровый остров (1924)

© Издателство „Изток-Запад“, 2022

Всички права на български език запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде възпроизведена или предавана под каквато и да е форма и по какъвто и да било начин без изричното съгласие на издателство „Изток-Запад“.

© Огняна Иванова, съставителство, превод и послеслов, 2022

© Деница Трифонова, оформление на корицата, 2022

ISBN 978-619-01-1007-1

МИХАИЛ БУЛГАКОВ

ГОВОРЕ-
ЩОТО
КУЧЕ

НЕПОЗНАТИЯТ БУЛГАКОВ

СЪДЪРЖАНИЕ

От дневниците на писателя	7
ПИСМА	21
Документи	51
ПУБЛИЦИСТИКА И ПРОЗА	85
Перспективи за бъдещето (1919)	85
Съветската инквизиция (1919).....	89
Сънувах сън (1925)	97
Московски картини (1923).....	107
Жилищен трактат (1926)	115
Нападение (1923)	123
Разговор между плъхове (1924).....	131
Кучешки живот (1924).....	133
По въпроса за голите.....	135
Говорещото куче (1924)	137
Безопасни игли (1926)	142
Шпрехен зи дойч? (1926)	143
Гнилата интелигенция (1922)	146
Спиритически сеанс (1922)	148
Тайната на огнеупорния шкаф (1926).....	157
Пияният локомотив (1926)	164

Нов начин за разпространение на книги (1924)	168
Работата сред жените (1926).....	170
Жилищна площ на коледа (1926)	171
Главполитбогослужение (1924).....	174
Египетската мумия (1924)	177
Ботуши невидимки (1925).....	180
Аленият остров (1924).....	184
За писателя	203

ОТ ДНЕВНИЦИТЕ НА ПИСАТЕЛЯ

1922 г.

25 януари (Татянин ден*)

Изоставих дневника си. Жалко: за това време се случиха куп интересни неща.

И досега съм без работа. С жена ми се храним лошо. Затова и не ми се пише.

Черният хляб стана 20 000 фунта...

26 януари

Влязох в пътуваща трупа на актьори. Ще даваме представления в предградията. Плащат по 125 рубли на спектакъл. Убийствено малко.

С жена ми не си дояждаме. Наложих се да вземем назаем малко брашно, олио и картофи.

9 февруари

... Сега е най-черният период от живота ми. С жена ми гладуваме. Взех назаем... малко брашно, олио и картофи. От Борис заех милион.

Тичах из цяла Москва – работа няма.

Валенките ми се скъсаха.

---

* Ден на великомъченица Татяна Римска.
(Всички бележки под линия са на преводача.)

... Проф. Ч. с размах изхвърля от списъците на хората, получаващи академични дажби, всички актьори... Синът на Мейер. [Мейерхолд] получава дажба!

15 февруари

Времето се развали. Днес е мразовито. На обувките ми има само остатъци от подметки.

Валенките не могат вече да се използват. Не си дояждаме. Задължнял съм на страшно много хора.

11 юли (28 юни по стар стил), сряда

Най-дългото прекъсване в моя дневник. А станалото междуременно е изключително важно.

... Патриарх Тихон изведнъж е написал заявление, в което се отрича от заблудата си по отношение на съветската власт; заявява, че вече не ѝ е враг и т.н. и т.н. Пуснали са го от затвора.

... Фунт бял хляб струва 14 милиона. Червонците* (в банкноти) се катерят по планината и днес един червонец е 832 милиона.

1923 г.

2 август, събота

Днес беше проведена манифестация по случай десетгодишнината от „империалистическата“ война. Връщам се от „Гудок“** и видях, че на Страстния площад маршируват служители на милицията в униформа, както и цивилни. Най-отпред имаше оркестър.

С. каза, че полкът на ГПУ*** отишъл на манифестацията с оркестър, който свирел „Всички обичат тези девойки“.

* Парична единица до 1947 г. с различни еквиваленти в рубли.

** Вестник на транспортните работници, където работи Булгаков.

*** Държавно полит. управление, създадено през 1922 г. на мястото на ВЧК (ЧК) – Всеруската извънредна комисия за борба с контрареволуционната дейност.

2 септември, неделя

Посред мрачното ми настроение и тъгата по миналото понякога, както сега, в тази нелепа обстановка, когато се живее временно натясно, в най-гнусната стая на най-гнусната къща ми се случва да изживея взрив от увереност и сила. И сега чувам вътрешно как се извисява моята мисъл и вярвам, че съм неизмеримо по-силен като писател от всички, които познавам. Но в такива условия, както днешните, не е изключено да се проваля.

9 септември, неделя

Днес отново ходих при Толстой* на дачата му и четох там своя разказ „Псалм“. Той го похвали, ще го занесе в Петербург и ще се опита да уреди отпечатването му в списание „Звезда“ със свое предисловие. На мене обаче самият разказ не ми харесва.

... Вече е студено. Есен е. В момента се намирам в период на безпаричие. Вчера се ядосах на Калменс**, че както обикновено, ме притиска, и отказах да взема от него предложените ми 500 рубли, поради което се оказах в глупаво положение. Наложих се да взема един милиард от Толстой (предложи ми го жена му).

18 септември, вторник

Докато в своя дневник откъслечно записвам какво се случва, нито веднъж не споменах какво става в Германия. А там става следното: германската марка катастрофално пада. Днес например в съветските вестници има съобщение, че един долар е равен на 125 милиона марки...

... Засега нямам жилище. Не съм цял човек, половин човек съм.

30 септември (17 септември)

Най-напред – за политиката; все за същата гнусна и ненормална политика. В Германия още цари безредие. Марката оба-

---

* Алексей Толстой, писател, трикратен лауреат на Сталинска награда.

** Семьон Калменс – зав. фин. отдел на москов. редакция на „Накануне“, емигрантско списание с привърженици в СССР, според което болшевишката власт вече действала в интересите на Русия.

че започна да се покачва във връзка с това, че немците прекратиха пасивната съпротива в Рур. Затова пък в България има междуособици. Водят се боеве с... комунистите! В защита на правителството вземат участие врангеловци.

За мен няма никакво съмнение, че второкласните славянски държави, толкова диви, колкото е дива и Русия, представляват великолепна почва за комунизма.

Нашите вестници всячески раздуват събитията, макар че – кой знае? – може би светът наистина се разцепва на две: на комунизъм и на фашизъм.

Какво ще стане – никой не знае.

... Москва и сега е някаква изумителна клоака. Страшна скъпотия и вече не в тези парични знаци, а в злато. Червонецът днес е 4000 рубли...

... Както преди, а дори и повече от преди и сега човек не може да си купи никакви дрехи.

... В литературата все пак се придвижвам напред, макар и бавно. Не се съмнявам в това. Единственото лошо е, че никога не съм категорично сигурен дали наистина написаното от мене е хубаво. Сякаш мозъкът ми е забулен и ръката ми се схваща, когато искам да опиша нещо, в което дълбоко и истински вярвам... Разбирам това с мислите и чувствата си...

5 октомври, петък

Най-напред – за политическите събития.

В България са направили комунистите на пух и прах. Въстаниците отчасти са били спрени, отчасти са избягали през границата в Югославия. Сред избягалите са главатарите Коларов и Димитров. Българското правителство (Цанков) е поискало да му бъдат предадени. По съвсем точни сведения болшевиките (ако, разбира се, е истина, че въстаниците са болшевики) са били довършени от Врангел и неговата армия.

А в Германия вместо очакваната комунистическа революция се е оформил явен и широко разпространен фашизъм... Центърът на фашизма е в ръцете на Кар, играещ ролята на диктатор, и на Хитлер и представлява нещо като „съюз“. Всич-

ко това се случва в Бавария, откъдето някой прекрасен ден може да се появи кайзер.

18 (25 октомври), четвъртък

Днес червонецът, с Божия помощ, е 5500 рубли (5,5 милиарда). Една франзела струва 17 милиона, фунт бял хляб – 65 милиона. Яйцата (десет на брой) вчера струваха 200 рубли.

19 октомври, петък, през нощта

На политическия хоризонт също няма резки промени.

Днешният ден се оказа откатителен. Болестта ми е от такъв вид, че, изглежда, другата седмица ще вляза в болница. Тревожи ме въпросът, как да уредя нещата така, че докато съм болен, да не ме махнат от „Гудок“.

Вторият въпрос е как да превърна лятното палто на жена ми в шуба. Денят мина безредно, в тичане. Част от това тичане отиде (през деня и вечерта) в „Трудовая копейка“ [вестник]. Там са изгубили два мои фейлетона. Въпросът е, че Колцов (редакторът на „Копейка“) ги е шартирал. Нито мога да открия оригиналите, нито да ми дадат обяснение за тях. Накрая магнах с ръка.

22 октомври, понеделник, през нощта

Днес, докато бях на работа в „Гудок“, се разигра забележителен и грозен анекдот. „Инициативната група на безпартийните“ предложи да се проведе събрание за оказване на помощ на германския пролетариат. Събранието откри Н. Появи се ком. [комунистът] Р., който с вълнение заяви заплашително, че е „нечувано безпартийните да организират свои събрания“. Че иска заседанието да бъде прекратено и да се свика общо събрание. Пребледнял, Н. се позова на това, че е получил разрешение от партийната група.

По-нататък нещата се развиха съвсем естествено. Безпартийните единодушно гласуваха партийците да бъдат извикани и говориха за тях угоднически. Партийците се появиха и съобщиха заключението си, че влагат два пъти повече труд от безпартийните... и по този на-

чин плюха право във физиономиите на безпартийните
товарни добичета...

26 октомври, петък, вечерта

... Днес отидох рано в „Гудок“. През деня лежах. На връщане от „Гудок“ се отбих в „Недра“ [алманах] при П. Н. Зайцев. Моята повест „Дяволиада“ е одобрена, но ми плащат до 50 рубли на кола. И пари ще мога да получа не по-рано от другата седмица.

Повестта е глупава, за нищо не става. Но Вересаев (който е един от редакторите в „Недра“) много я харесал.

В мигове, когато не се чувствам добре и изпитвам самота, се отдавам на печални и пълни със завист мисли. Горчиво се разкайвам, че оставих медицината и се обрекох на несигурно съществуване. Но Бог вижда, че единствената причина за това беше любовта ми към литературата.

В наше време литературата е трудна работа. С моите възгледи, които, волю-неволю, се отразяват и в произведенията ми, е трудно да публикувам и да живея.

... Да не униваме. Току-що прегледах „Последният мохикан“, която неотдавна купих за моята библиотека.

Само колко е обаятелен старият сантиментален Купър! Там Давид, който непрекъснато пее псалми, ме наведе на мисълта за Бога.

Може Бог да не трябва на силните и смелите, но на такива като мен им е по-лесно да живеят с мисълта за него. В лошото ми здравословно състояние има усложнения, боледуването е протрахирано. Съсипан съм. Това може да ми попречи да работя, затова ме е страх, затова се надявам на Бога.

... Ние сме тъмен, безпросветен, нещастен народ.

... Червонецът е 6500 рубли. Можем да се утешаваме с марката: 1 долар е равен на 69 милиарда марки.

... Предчувствията ми за хората никога не са ме лъгали. Никога. Около „Накануне“* се е събрала компания от изклю-

* Емигрантски всекидневник и издателство в Берлин, започнали да одобряват съветската власт.

чителна паплач. Мога да се поздравя, че и аз съм сред тях. Да, впоследствие, когато ще трябва да остържа настъбралата се мръсотия от името си, ще ми дойде доста нанагорно. Пред себе си мога чистосърдечно да кажа само едно: желязната необходимост ме принуди да публикувам там. Ако не беше „Накануне“, нито „Записки по маншетите“, нито много други неща... никога нямаше да видят бял свят. Човек трябва да бъде изключително голям герой, за да мълчи в течение на четири години; да мълчи без надеждата, че ще си отвори устата в бъдеще. За съжаление аз не съм герой.

... Но сега притежавам повече мъжество. Да, значително повече, отколкото през 1921 г. Да не беше лошото ми здраве, по-уверено щях да гледам в своето мъгливо и черно бъдеще.

6 ноември, вторник вечерта

Преди малко си тръгна Коля Г. (Гладиревски). Той ме лекува. След като си отиде, прочетох една лошо написана бездарна книга на Михаил Чехов за неговия велик брат.

Чета майсторски написаната от Горки книга „Моите университети“. Изпълнен съм от размисли и някак ясно започнах да разбирам, че трябва да се откажа да се присмивам. Освен това целият ми живот се съдържа в литературата. Никога няма да се върна към никаква медицина.

Горки не ми е симпатичен като човек, но само какъв величествен и силен писател е и какви страшни, а и важни неща казва за писателите!

1924 г.

8 януари

Днес във вестниците е отпечатан бюлетин за здравословното състояние на Л. Д. Троцки. Започва с думите: „На 5 ноември миналата година Троцки беше болен от...“ и свършва с „... в отпуската с пълно освобождаване от всякакви задължения за срок, не по-малък от два месеца.“ Коментариите към този исторически бюлетин са излишни.

И така, на 8 януари 1924 г. Троцки беше свален.
Един Бог знае какво ще стане с Русия. Дано Бог ѝ по-
могне!

... Червонецът е 3,6 милиарда...

25 февруари, понеделник

Днес вечерта получих от Пьотр Никанорович току-що отпечатания брой на (алманаха) „Недра“. В него е моята повест „Дяволиада“.

Стана, докато четях откъси от „Бялата гвардия“ в дома на Вера Оскаровна*.

... Ето че за пръв път ме печатат не във вестникарски рубрики, нито в тънки списания, а в книга, в алманах. Ех... През колко мъки минах, за да стане!

А книгата „Записки по маншетите“ беше погребана.

15 април, вторник

Започна кампания за преизбиране на жилищните организации (да се изхвърлят буржоата и да се заменят с работници). Единствената кооперация, където това не може да се направи, е нашата. В управата няма нито един буржоа. Няма кой да бъде сменен.

21 юли, понеделник

От Самара пристигнаха И. [Илф] и Ю. [Юрий] О. [Олеша]. В Самара имало два трамвая. На единия пишело „От Площада на революцията – до затвора“, а на другия – „От площад „Съветски“ – до затвора“. Нещо от този род. С една дума всички пътища водят до Рим.

В Одеса попитали една госпожица:

– Подлагали ли са ви на чистка?*

А тя отговорила:

– Та аз съм си чиста!

Все пак с Ол. [Олеша] е интересно да си говори човек. Той е язвителен и остроумен.

* Поетеса и преводач (1890–1967) с популярен литературен салон.

** Проверка на членове на партията и изключването им, ако не отговарят на изискванията.

25 юли, петък

Ех, какъв ден беше днес! Сутринта си бях вкъщи, писах фейлетон за списание „Красний перец“, после започна онова, което се налага да върша ден подир ден, без да виждам лъч надежда – да тичам по редакциите в търсене на пари. Бях... при невъзможно наглия Фурман, представител на вестник „Заря на Изтока“. Оттам ми върнаха два фейлетона. Много трудно успях да си взема ръкописа от Фурман – не искаше да ми го даде, защото дължа 20 рубли. Наложих се да му напиша разписка, че ще върна парите не по-късно от 30-о число. По-нататък: един от тези фейлетони и онова, което написах сутринта, предадох в „Красний перец“. Сигурен съм, че ще ги отхвърлят. По-нататък: вечерта дадох отхвърления фейлетон на „...“. Бях в дома му и успях някак да получа срещу разписка 20 рубли – за утре. Кошмарен живот.

2 август, събота

Най-после търговецът Ярославцев издаде брой от своя алманах „Възрождение“. В него е публикувана първата част от „Записки по маншетите“; разказите са силно променени от цензурата.

12 септември, петък 1924 г.

Новина: тези дни в Москва се появиха чисто голи хора (мъже и жени), през рамо с ленти, гласящи „Долу срамът!“. Вмъквах се в трамваите. Пречеха на трамваите да се движат, а хората се възмущаваха.

Китай кънти от гражданска война. Не следя вестниците по този въпрос; зная само, че в тази работа са замесени „империалистическите хищници“ и затова в Одеса (!) са основали дружество „Долу ръцете от Китай“.

26 септември 1924 г.

В „Госиздат“* свалят портретите на Троцки, висящи почти във всеки кабинет. От съветската история знаем какво означава това – даденият вожд е „развенчан“ и осъден на по-

* Най-голямото държавно издателство.

литическо небитие. Лишени от власт, бившите съветски вождове се превръщат в персонажи от анекдоти.

18 октомври, събота

Както и досега, продължавам да се мъча в „Гудок“.

Днешният ден отиде за това да получа 100 рубли от „Недра“.

Големи затруднения имам с моята повест гротеска „Яйцата на Рок“*.

Дали ще mine през цензурата? Не е наред краят на повестта, понеже я писах набързо.

Ангарски** набеляза 20 места, които трябва да се променят по цензурни съображения.

10 ноември 1924 г.

Днес в „Кр. [Красная]*** нива“, бр. 1, излезе „Бохема“. Това е първата ми публикация в тънко списание на специфичната съветска клоака. Препрочетох я днес; много ми харесва, но страшно бях поразен от едно обстоятелство, за което изцяло съм виновен. От редовете лъха на някаква безсрамна бедност. Тогаво много бяхме свикнали с глада и не се срамувахме от него, а сега, изглежда, вече ни е срам. От откъса лъха на подлизурство...

Нощта на 20 срещу 21 декември 1924 г.

Отново изоставих дневника си. Изпитвам голямо съжаление, че го направих, защото през последните два месеца станаха куп важни събития. На първо място сред тях е, разбира се, разколът в партията, предизвикан от книгата на Троцки „Уроците на октомври“ и дружно нападналите го партийни главатари начело със Зиновиев, заточението на Троцки на юг под предлог, че е болен, и последвалото затишие. Разбира се, както и предполагагах, надеждата на белоемигрантите и на вътрешни-

* Преведено на български като „Фаталните яйца“.

** Николай Ангарски, главен редактор на „Недра“.

*** Съветско списание, приложение на в. „Известия“, излизало през 1923–1931 г.

те контрареволуционери за това, че историята с троцкизма и ленинизма ще доведе до кървави сблъсъци или вътрешнопартиен преврат, не се оправда. Унищожиха Троцки и толкова.

Един анекдот:

– Лев Давидович, как сте със здравето?

– Не зная, още не съм чел днешните вестници.

(Намек за бюлетина, съобщаващ за здравето на Троцки, чийто тон буди голям смях.)

... Събитие в Москва: пуснаха водка 30 градуса, която хората с пълно основание са нарекли „риковка“*. Разликата ѝ с царската водка е в това, че е с десет градуса по-слаба, по-лоша на вкус и четири пъти по-скъпа от нея. Една бутилка струва рубла и 75 копейки.

Нощта на 20 срещу 21 декември

Москва е потънала в мръсотия, има все повече пожари и в града по странен начин се съвместяват две явления: приверждане на живота в ред и гангрениясването му от край до край. В центъра на Москва, като се започне от Лубянка, „Водоканал“ пуска проучвателни сонди за построяване на метрополитен. Това е животът. Но метрополитен няма да има, защото за него няма никакви пари. Това е гангрениясването. Разработва се план за уличното движение. Това е животът. Но улично движение няма, защото трамваите не са достатъчно, а в цяла Москва – какъв смях! – има само осем автобуса. Жилищата, семействата, учените, работата, комфортът и ползата – всичко това е гангрениясало. Нищо не помръдва от мястото си. Всичко е погълнато от съветската канцеларска, адова паст. Всяка крачка, всяко движение на съветския гражданин представлява изтезание, отнемашо часове, дни, а понякога и месеци. Магазините са отворени – това е животът. Но са фалирали, което е гангрениясването. С всичко е така. В литературата е ужас.

... След няколко мразовити дни Москва е потънала в мръсотията на топящия се сняг.

---

* По името на Алексей Риков, председател на Съвета на народните комисари (висшият орган на държавната власт).

Момчета продават на улицата книгата на Троцки „Уроците на Октомври“, която стана много известна. Великолепен трик: във времето, когато вестниците публикуват резолюции, с които анатемосват Троцки, „Госиздат“ успешно са продали целия тираж...

Вярно, наистина имаше слухове, че изгонили Шмит от „Госиздат“ именно заради отпечатването на тази книга и едва впоследствие съобрили, че не бива да я конфискуват, че ще стане по-лошо. Още повече че читателите, естествено, нищо не разбират от книгата и са напълно безразлични Зиновиев ли е, Троцки ли, Иванов или Рабинович.

26 декември, в нощта срещу 27-и

Току-що се върнах от Ангарски, редактора на „Недра“. Беше така, както вече е навсякъде – разговори за „писателската правда“ и за „лъжата“... Не се удържах и няколко пъти се намесих с реч за това, че в днешно време се работи трудно заради нападките на цензурата и така нататък – неща, които изобщо не бива да се казват.

Ляшко, пролетарски писател, изпитващ към мене непреодолима антипатия (инстинктивно), ми възразяваше с лошо прикрито раздражение:

– Не разбирам за каква „истина“ говори другарят Булгаков. Защо трябва да се описват тези...?

... А когато говорех за това, че сегашната епоха е епоха на свинщината, той каза с омраза:

– Глупости говорите!

1925 г.

Нощта на 2 срещу 3 януари

... „Риков се напил по случай смъртта на Ленин по две причини: първо, от мъка и, второ, от радост.“

... „Името на Троцки вече се изписвало „Трой“ – буквите „цк“ [Централен комитет] са изпаднали.“

... Любопитна случка: нямах пари за трамвай, затова реших от редакцията на „Гудок“ да си тръгна пеша. Тръгнах по крайбрежната на Москва река. Кой знае нещо реката не беше замръзнала в средата си, а по леда и снега по бреговете бяха накацали врани. Виждаха се светлини в Замоскворечието. Минавайки покрай Кремъл, когато се изравних с ъгловата кула, вдигнах очи, спрях, взех да се взирам в Кремъл и тъкмо си казах: „Няма ли край, Господи?“, когато някаква сива фигура с чанта изникна зад гърба ми и се вторачи в мен. После тръгна подире ми. Пуснах го да мине напред и около четвърт час вървахме като закачени един за друг. Той плюеше от парапета и аз плюех. Успях да се отделя при паметника на Александър.

5 януари

Времето в Москва е направо невероятно – температурата се е покачила, всичко се топи, и настроението на москочвани е съвсем като времето. Времето напомня на февруари и в душите февруари вече е настъпил.

„С какво ще свърши всичко това?“, попита ме днес един приятел.

Задават такива въпроси машинално и тъпо, и безнадеждно, и с безразличие, и както им хрумне. В жилището на приятеля ми точно в този миг в стаята отатък коридора пиянстват комунисти. В коридора се разнася някаква дразнеща миризма; по думите на моя приятел един от партийците спи пиян като свиня. Канят и него и той не може да откаже. Ходи при тях в стаята с любезна и угодническа усмивка. Непрекъснато го викат. След като е бил при тях, идва при мене и шепнешком ги ругае. Да, по някакъв начин някога всичко това ще свърши. Вярвам го!

13 декември

Близко месец не следя вестниците. С половин ухо чух, че е умряла жената на Буд. [Будьони]. После се разнесе слух, че било самоубийство, а накрая излезе, че той я е убил. Влюбил се, а тя му пречела. Никой не му е потърсил никаква отговорност.

Според разказите тя го заплашвала, че ще изобличи публично неговата жестокост към войниците в царско време, когато бил вахмистър*.

---

* Фелдфебел в царската кавалерия.